

**Механізований (танковий)
батальйон в
загальновійськовому бою.
Загальна тактика**

Посібник розроблений на основі положень, викладених у наказах Міністра оборони України, директив начальника Генерального штабу Збройних Сил України, організаційно-методичних указівках командування Сухопутних військ (СВ), у Бойовому статуті СВ і настановах з урахуванням досвіду проведення антитерористичної операції (АТО), бойової підготовки військ і штабів, на основі навчальної програми з дисципліни “Загальна тактика”. У роботі розглядаються основні положення по підготовці батальйону до бою і ведення його в різних умовах обстановки, зміст роботи командира і штабу по підготовці бою і управлінню підрозділами в бою. Освоєння цих положень є необхідною передумовою розуміння сучасних вимог до тактичної підготовки військ, передбачення ходу і результату бою, організація на цій основі всебічного забезпечення

МЕХАНІЗОВАНИЙ (ТАНКОВИЙ) БАТАЛЬЙОН В ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОМУ БОЮ

ЗАГАЛЬНА ТАКТИКА

Видавництво
«ЛІТЕРА»
Київ – 2023

УДК 35.355(351)

М 55

Механізований (танковий) батальйон в загальновійськовому бою. Загальна тактика: курс лекцій / Є. П. Шугалій, О. І. Мусієнко, Ю. В. Слетков. — Київ: «Літера», 2023. — 187 с.

ISBN 978-966-370-900-0

Посібник розроблений на основі положень, викладених у наказах Міністра оборони України, директив начальника Генерального штабу Збройних Сил України, організаційно-методичних указівках командування Сухопутних військ (СВ), у Бойовому статуті СВ і настановах з урахуванням досвіду проведення антитерористичної операції (АТО), бойової підготовки військ і штабів, на основі навчальної програми з дисципліни “Загальна тактика”.

У роботі розглядаються основні положення по підготовці батальйону до бою і ведення його в різних умовах обстановки, зміст роботи командира і штабу по підготовці бою і управлінню підрозділами в бою. Освоєння цих положень є необхідною передумовою розуміння сучасних вимог до тактичної підготовки військ, передбачення ходу і результату бою, організація на цій основі всебічного забезпечення.

ISBN 978-966-370-900-0

© Є. П. Шугалій, О. І. Мусієнко, Ю. В. Слетков, 2023.

ЗМІСТ

Тема № 1. Основи теорії тактики. Склад Збройних Сил України. Основи загальновійськового бою.....	4
Тема № 2. Механізовані і танкові частини та підрозділи.	35
Тема № 3. Організація і основи застосування частин і підрозділів іноземних держав.	50
Тема № 4. Основи управління та взаємодії.	72
Тема № 5. Основи організації забезпечення частин і підрозділів.	90
Тема № 6. Механізований (танковий) батальйон в обороні.	110
Тема № 7. Механізований (танковий) батальйон в наступі.	137
Тема № 8. Основи пересування і розташування на місці частин і підрозділів	166

ЛЕКЦІЯ

Вступ. Основи теорії тактики. Склад Збройних Сил України. Основи загальновійськового бою.

ЗМІСТ.

Вступ.

1. Тактика – складова частина воєнного мистецтва
2. Збройні Сили України, їх призначення і склад.
3. Основи загальновійськового бою.
4. АТО – визначення, основні поняття та принципи ведення бойових дій.

Заключна частина.

ЛІТЕРАТУРА.

1. Конституція України та Закони України про Збройні Сили.
2. Указ Президента України № 555/2015 від 24 вересня 2015 року „Воєнна доктрина України.”
3. Державна програма розвитку Збройних Сил України на 2015-2017 рр.
4. Біла книга 2015. Оборонна політика України: М.О. України, Київ-2015.
5. Корнієнко О.Г., Андрейко Я.Т., Слободянюк О.В., Ярошенко М.Б. Загальновійськова підготовка: Підручник. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2002.- с.538.
6. Бойовий статут Сухопутних військ. Частина II: Батальйон, рота. - К.: воєнне видавництво України “Варта”, 1998.-с.288.
7. Бойовий статут Сухопутних військ. Частина III: Взвод, відділення, танк. - К.: воєнне видавництво України “Варта”, 1995.-с.240.

ВСТУП.

Метою цієї лекції є формування знань з питань тактики шляхом їх поглиблення та розширення.

В лекції будуть викладені принципові положення тактики з погляду сучасності та на майбутнє, включаючи питання основ, підготовки та ведення сучасного загальновійськового бою, особливу увагу звертаючи на характерні риси та принципи його ведення в тому числі і при проведенні АТО.

Принципові положення тактики ґрунтуються на фундаментальних та прикладних положеннях воєнної науки та її основної галузі - воєнного мистецтва.

На зміни в принципових положеннях тактики впливають соціальні і технічні процеси, що протікають на конкретному етапі розвитку суспільства в цілому, і конкретної держави зокрема, а також вимоги, що витікають із установок воєнної доктрини, основ підготовки і ведення операцій оперативних об'єднань, бойових статутів, настанов керівних документів, які регламентують питання підготовки та ведення бойових дій, наказів Міністра оборони України, директив начальника Генерального штабу Збройних Сил України, організаційно - методичних вказівок командувачів видів Збройних Сил та інших керівних документів.

Фундаментальні положення виступають, як закони чи закономірності, тому їх потрібно виконувати обов'язково, тоді як положення, які містяться в керівних документах потрібно застосовувати творчо, не допускаючи шаблону, а спираючись на умови обстановки, яка склалась.

Розглядаючи найважливіші теоретичні положення і практичні рекомендації тактики, ми повинні тісно їх узгоджувати з основними положеннями оперативного мистецтва та стратегії. В Академії вивчення тактики здійснюється на кафедрі оперативно-тактичної підготовки шляхом проведення різних видів занять: лекцій, самостійних занять (СЗ), семінарів(С), групових занять (ГЗ), групових вправ (ГВ) та інших.

Крім перерахованих занять, навчальний процес буде супроводжуватися виконанням контрольних тестів та завдань, а також звітуванням на заліках та іспитах, в тому числі і перед Державною екзаменаційною комісією.

Воєнне мистецтво – це теорія й практика підготовки і ведення воєнних дій на суші, морі та у повітрі. Теорія воєнного мистецтва є складовою частиною військової науки. Військове мистецтво складається із стратегії, оперативного мистецтва та тактики.

Тактика – наука про теорію і практику підготовки та виконання завдань підрозділами, частинами і з'єднаннями різних видів Збройних Сил, родів військ (сил) і спеціальних військ в ході бою. Бій –

основна форма тактичних дій військ, яка являє собою сукупність узгоджених за метою, місцем і часом удар, вогонь та маневр.

Тактика досліджує закономірності, характер і зміст бою, розробляє способи його підготовки й ведення, вивчає бойові властивості та можливості підрозділів, частин і з'єднань. Практика тактики охоплює діяльність командирів, штабів і військ щодо підготовки й ведення бою. Вона включає: постійне уточнення даних обстановки; прийняття рішення й доведення бойових завдань до підлеглих; планування та підготовку бою; ведення бойових дій та управління підрозділами; забезпечення бойових дій.

Тактика поділяється на загальну тактику, тактику видів Збройних Сил України, тактику родів військ і тактику спеціальних військ. Основу загальної тактики складає тактика Сухопутних військ.

Загальна тактика вивчає підготовку і ведення загальновійськового бою. Її складовими є тактика загальновійськових з'єднань і підрозділів, а також видів Збройних Сил України та родів військ і спеціальних військ, які входять до складу Сухопутних військ. Вона вивчає: зміст видів бойових дій; роль ударів зброєю масового ураження, вогневими та іншими засобами; розробляє форми маневру військ, похідні, передбойові та бойові порядки; визначає місце та роль з'єднань, частин і підрозділів кожного роду військ та спеціальних військ у загальновійськовому бою, завдання, які вони виконують в ході бойових дій, способи їх сумісного бойового застосування та порядок взаємодії між ними.

Сучасна тактика передбачає ведення бою із застосуванням як зброї масового ураження, так і звичайної зброї.

Тому теорія і практика загальновійськового бою повинна постійно удосконалюватися з урахуванням вимог стратегії, оперативного мистецтва та змін в матеріальній основі бою, а також рівень тактичного мистецтва командирів (начальників), штабів і військ – безперервно підвищуватися.

В даній лекції будуть розглянуті чотири питання:

1. Тактика – складова частина воєнного мистецтва
2. Збройні Сили України, їх призначення і склад.
3. Основи загальновійськового бою.

4. АТО – визначення, основні поняття та принципи ведення бойових дій.

Заключна частина.

1. ТАКТИКА – СКЛАДОВА ЧАСТИНА ВОЄННОГО МИСТЕЦТВА

З моменту свого зародження тактика була й залишається складовим елементом воєнного мистецтва. Розглянемо ряд категорій, що покладаються в основу воєнної науки, визначимося у їх співвідношенні між собою та яким чином вони впливають на тактику.

Відомо, що діяльність військових асоціює з такими категоріями як: “війна”, “збройна боротьба”, “воєнні дії”, “воєнна наука”, “воєнне мистецтво”, “стратегія”, “оперативне мистецтво”, “тактика”.

Пригадаємо ці категорії і визначимося з їх співвідношенням. Для чіткості я дозволимо собі деяке абстрагування.

Війна - це продовження політики шляхом насильства.

Основним змістом війни на сучасному етапі розвитку суспільства є збройна боротьба, поруч із політичною, економічною, психологічною, інформаційною та іншими формами боротьби.

Збройна боротьба - це основна форма боротьби у війні, яка являє собою сукупність узгоджених і взаємопов’язаних воєнних дій Армії (ЗСУ) та спеціальних дій інших військових формувань, які проводяться за єдиним замислом і планом для досягнення політичної мети.

Основним змістом збройної боротьби є воєнні дії армії (ЗСУ) та спеціальні дії інших військових формувань держави.

Воєнні дії - це організоване застосування зброї і техніки особовим складом законно створених військових формувань супротивних сторін у збройній боротьбі.

Воєнні дії мають два види: оборона і наступ, різновидністю наступу виступає контрнаступ.

Наступ - це вид воєнних дій, який являє собою організоване застосування зброї і техніки стороною, що здійснює напад.

Оборона - це вид воєнних дій, який являє собою організоване застосування зброї і техніки стороною, що відбиває напад.

Контрнаступ - це різновидність наступу, суть якого полягає в наступі на противника, що наступає, тоді як просто наступ здійснюється на противника, що обороняється.

Як наступальні, так і оборонні воєнні дії можуть бути різного рівня:

- основні - стратегічного, оперативного, тактичного;
- не основні - оперативно-стратегічного, оперативно-тактичного.

Формами воєнних дій є :

стратегічного рівня – кампанія групи стратегічних об'єднань, операція стратегічного об'єднання;

оперативно-стратегічного рівня – битва оперативно-стратегічного об'єднання;

оперативного рівня - операція оперативного об'єднання;

оперативно-тактичного рівня - бойовище оперативно-тактичного об'єднання;

тактичного рівня – бій з'єднання, бій тактичної групи з'єднання, бій частини, бій тактичної групи частини, бій підрозділу, бій тактичної групи підрозділу.

Складовим елементом кожної форми воєнних дій є бойові дії, можуть мати місце також ракетний, бомбовий, торпедний удари.

Воєнні дії є об'єктом дослідження (вивчення) такої галузі воєнної науки, як “воєнне мистецтво”.

Основи, підготовка і ведення воєнних дій є предметом дослідження воєнного мистецтва.

Воєнне мистецтво на сучасному етапі розвитку воєнної науки охоплює систему знань про воєнні дії, тобто являє собою теорію і практику підготовки і ведення воєнних дій.

Будучи основною галуззю воєнної науки, воєнне мистецтво структурно має три складові елементи : стратегію, оперативне мистецтво і тактику.

Так як об'єктом нашої сьогоднішньої лекції є бій, я зупинюся на тій галузі воєнного мистецтва, яка його досліджує.

Бій є об'єктом дослідження тактики.

Тактика (як і стратегія) є найстарішою складовою воєнного мистецтва і охоплює систему знань щодо теорії і практики підготовки та ведення бою.

Теорія тактики вивчає закономірності, характер, способи підготовки та ведення бою з'єднаннями, частинами і підрозділами. Вона розробляє теоретичні положення основ, підготовки та ведення бою, тактичні вимоги до озброєння і військової техніки, організації

з'єднань, частин і підрозділів та обладнання простору, в межах якого здійснюється підготовка ведення бою.

Практика тактики включає виконання заходів щодо підготовки та ведення бою.

Теорія і практика підготовки та ведення бою ґрунтується на: розвитку озброєння і техніки; досвіді ведення бою чи бойових дій з'єднаннями, частинами і підрозділами в ході ведення воєнних дій; досвіді бойової підготовки, особливо в ході маневрів і тактичних навчань; принципах ведення бою; завданнях оперативного мистецтва.

Структурно тактика складається із: загальної тактики; тактики родів військ; тактики спеціальних військ; тактики з'єднань, частин і підрозділів інших військових формувань.

Загальна тактика охоплює теорію і практику підготовки та ведення загальновійськового бою з'єднаннями, частинами і підрозділами механізованих, танкових і аеромобільних військ..

Тактика родів військ охоплює теорію і практику підготовки та ведення бою і бойових дій з'єднаннями, частинами і підрозділами родів військ усіх видів збройних сил, крім механізованих, танкових і аеромобільних військ СВ. Вона включає:

в Сухопутних військах – тактику ракетних військ і артилерії, протиповітряної оборони СВ та армійської авіації;

в ПС (для ППО) - тактику зенітно-ракетних військ, зенітно-артилерійських військ, радіотехнічних військ, винищувальної авіації;

в ПС (для авіації) - тактика бомбардувальної авіації, штурмової авіації, воєнно-транспортної авіації та розвідувальної авіації;

в ВМС - тактику підводних і надводних сил, морської авіації, берегових ракетно-артилерійських військ і морської піхоти.

Тактика спеціальних військ охоплює теорію і практику підготовки та здійснення заходів всебічного забезпечення бою і бойових дій з'єднаннями, частинами і підрозділами спеціальних військ усіх видів збройних сил. Вона включає: тактику частин і підрозділів бойового забезпечення (розвідки, зв'язку, РХБЗ, РЕБ, інженерних військ, комендантської служби та інші), технічного і тилового забезпечення, а також тактику органів морально-психологічного забезпечення.

Тактика інших військових формувань охоплює теорію і практику виконання завдань частинами і підрозділами інших формувань держави. Вона включає: тактику формувань СБУ, МВС (НГ), ДержПС, ДержСНС.

Сучасні інформаційні джерела не висвітлюють питань теорії і практики участі родів військ і спеціальних військ у загальновійськовому бою, не визначають послідовність і зміст роботи начальників родів військ і спеціальних військ, що негативно впливає на підготовку і ведення загальновійськового бою і, особливо, організацію бою.

Доцільно приділити більше уваги цьому питанню.

Розвиток тактики здійснюється під впливом появи більш досконалої і нової зброї та військової техніки, і залежить від: стану теорії і практики підготовки та ведення бою; стану підготовки з'єднань, частин і підрозділів та їх управлінь; необхідної кількості і якості сучасної зброї, особливо нової; обладнання простору ведення воєнних дій; наявності захисних і пересувних пунктів управління з'єднань, частин і підрозділів; стану науково-дослідницької роботи; відповідності організаційно-штатної структури з'єднань озброєнню, формам і способам ведення бою та підготовці особового складу; поглядів військових фахівців інших, особливо сусідніх держав, на підготовку і ведення бою; досвіду і уроків операцій оперативних об'єднань і бойової підготовки.

Етапи розвитку тактики пов'язані з розвитком суспільства і поділяються на тактику рабовласницького ладу, тактику епох феодалізму і капіталізму та тактику сучасної епохи.

Розвиток тактики потрібно розглядати через аналіз факторів, які впливають на її розвиток, найважливішим з яких є поява нової і більш удосконаленої зброї та військової техніки.

Тактика, будучи окремим елементом воєнного мистецтва, тісно пов'язана з оперативним мистецтвом і стратегією.

Взаємозв'язок складових елементів воєнного мистецтва потрібно розглядати через:

бойові завдання - тактичні, оперативно-тактичні, оперативні, оперативно-стратегічні і стратегічні;

військові формування, які ці завдання виконують: тактичні групи підрозділів; підрозділи; тактичні групи частин; частини; тактич-

ні групи з'єднань; з'єднання; оперативно-тактичні об'єднання; оперативні об'єднання; оперативно-стратегічні об'єднання; стратегічні об'єднання;

форми воєнних дій – бій, бойовище, операція оперативного об'єднання, битва, операція стратегічних об'єднань;

простір, в межах якого ведуться воєнні дії - для оборони (окоп, траншея, опорний пункт, район оборони, ділянка оборони частини, смуга оборони з'єднання, напрямок, операційний напрямок, стратегічний напрямок, театр воєнних дій).

Підводячи підсумок першого навчального питання, хочу наголосити, що тактика є складовим елементом воєнного мистецтва. Вона охоплює теорію і практику підготовки та ведення бою. Об'єктом вивчення тактики є бій, а предметом - основи (як принципові положення теорії бою), підготовка і ведення бою.

2. ЗБРОЙНІ СИЛИ УКРАЇНИ, ЇХ ПРИЗНАЧЕННЯ І СКЛАД.

Збройні Сили України — це військове формування, на яке відповідно до ст.17 Конституції України покладаються оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканості.

Структура, чисельність та система управління Збройних Сил визначаються потребами, можливостями та досвідом держави в забезпеченні обороноздатності, завданнями, покладеними на Збройні Сили.

Організаційна структура Збройних Сил (табл. 1) встановлена Законом України "Збройні Сили України" і складається з Генерального штабу, трьох видів Збройних Сил, окремого роду військ - Високотехнологічні десантні війська (ВДВ) Збройних Сил України та об'єднань, з'єднань, військових частин, військових навчальних закладів, установ та організацій, що не належать до видів Збройних Сил.

За функціональним призначенням, Збройні Сили складаються з Об'єднаних Сил швидкого реагування, Основних Сил оборони, З'єднань та військових частин, організацій, що не належать до функціональних структур.

До видів Збройних Сил України відносяться:

➤ Сухопутні Війська;

- Повітряні Сили;
- Військово-Морські Сили.

СУХОПУТНІ ВІЙСЬКА УКРАЇНИ - найчисельніший, комплексний за озброєнням і технічним оснащенням вид Збройних Сил. Вони складають основу Збройних Сил України. За своїм призначенням і обсягом покладених завдань Сухопутним військам відводять вирішальну роль у запобіганні та відбитті можливої агресії проти України.

Сухопутні війська призначені для: відбиття ударів сухопутних угруповань агресора, утримання території, районів, рубежів, розгromу угруповань військ противника.

За своїми бойовими можливостями вони здатні самостійно або у взаємодії з іншими видами Збройних Сил відбивати вторгнення сухопутних військ, великих повітряних і морських десантів противника, наносити одночасні масовані вогневі удари по противнику на усю глибину його оперативного шикування, проривати оборону противника, здійснювати наступ у високих темпах на велику глибину та закріплюватися на зайнятій території.

До складу Сухопутних військ належать такі р о д и в і й с ь к : механізовані, танкові, ракетні війська та артилерія, армійська авіація та війська протиповітряної оборони Сухопутних військ.

Механізовані і танкові війська складають основу Сухопутних у військ. Вони призначені:

- в обороні - для утримання районів, рубежів і позицій, які займають війська, відбиття ударів противника і нанесення поразки його військам, які наступають;
- в наступі - для прориву оборони противника, знищення його угруповання, захоплення важливих районів, рубежів і об'єктів, форсування водних перешкод, переслідування противника, що відступає, ведення зустрічних битв, боїв і дій у складі морських та повітряних десантів.

М е х а н і з о в а н і війська є найчисельнішим родом Сухопутних військ Збройних Сил України. Маючи високу бойову самостійність і універсальність, вони здатні виконувати завдання на різній місцевості і в будь-яку погоду, на головних або другорядних напрямках, в першому чи другому ешелоні бойових порядків (оперативного шикування).

Оснoву механізованих військ складають механізовані з'єднання, які мають на озброєнні танки (Т-64БМ «Булат», Т-72, Т-80, Т-84), бойові машини піхоти (БМП-1, БМП-2), бронетранспортери (БТР-60, БТР-70, БТР-80), сучасну артилерію та протитанкові керовані ракети, засоби ППО та всебічного забезпечення. Озброєння з'єднань високоточною зброєю посилює їх вогневу потужність, ударну силу і маневреність, забезпечує ведення бойових дій у високих температурах і на велику глибину.

Т а н к о в і війська - маючи потужний вогонь, високу рухливість і маневреність, використовуються переважно на головних напрямках:

- в наступі - як правило, в складі ударних угруповань в першому чи другому ешелонах;
- в обороні - здебільшого у складі других ешелонів і резервів для нанесення контрударів (контратак) і завершення розгрому противника, що вклинився в оборону.

Високомобільні десантні війська - високо мобільний окремий рід Збройних сил України, призначений для охоплення противника з повітря і виконання завдань в його тилу, знешкодження засобів ядерного нападу, пунктів управління, захоплення й утримання важливих районів, рубежів, об'єктів в оперативній та тактичній глибині противника, а також використовуються як протидесантний резерв та для прикриття державного кордону і проходів у горах.

Р а к е т н і в і й с ь к а т а р т и л е р і я (РВ та А) є основними вогневими засобами Сухопутних військ.

Ракетні війська призначені для ураження засобів ядерного і хімічного нападу, основних угруповань військ, авіації на аеродромах, засобів протиповітряної оборони, пунктів управління, тилових і інших важливих об'єктів противника в усій глибині його оперативного шикунання, а на приморських напрямках, крім цього, - і для руйнування пунктів базування Військово-Морських Сил противника та знищення його бойових кораблів і суден.

Таблиця 1

СКЛАД ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ
ГЕНЕРАЛЬНИЙ ШТАБ
I. ВИДИ ЗБРОЙНИХ СИЛ

Сухопутні Війська (СВ): командування		Повітряні сили (ПС): командування			Військово- Морські Сили: командування		
РОДИ ВІЙСЬК (СИЛ)							
Роди військ Сухопутних військ		Роди авіації та військ Повітряних Сил			Роди військ (сил) Військово- Морських Сил		
1.	Механізовані війська	1.	Бомбардуваль- на авіація	6.	Зенітні ракетні війська Радіо- технічні війська	1.	Надводні сили
2.	Танкові війська	2.	Винищувальна авіація	7.		2.	Морська авіація
3.	Рaketні війська і артилерія	3.	Штурмова авіація			3.	Морська піхота і артилерія
4.	Війська ППО Сухопутних Військ	4.	Розвідувальна авіація			4.	Частини та підроз- діли все- бічного забезпе- чення
5.	Армійська авіація	5.	Транспортна авіація				
6.	Військові части- ни тилу та озбро- єння						
Окремий рід Збройних сил України – Десантно-штурмові війська (ДШВ), Сили Спеціальних Операцій (ССО).							
II. СПЕЦІАЛЬНІ ВІЙСЬКА							
1. Розвідувальні			4. Радіоелектронної боротьби				
2. Інженерні			5. Військові частини зв'язку				
3. Радіохімічного та бактеріологіч- ного захисту (РХБЗ)			6. Топографічні				
III. З'ЄДНАННЯ, ЧАСТИНИ ТА ПІДРОЗДІЛИ ЛОГІСТИКИ							
IV. З'ЄДНАННЯ ЧАСТИНИ І УСТАНОВИ, ЯКІ НЕ ВХОДЯТЬ ДО ВИДІВ ЗС							

Артилерія призначена для ураження засобів ядерного і хімічного нападу, артилерії, танків, бойових машин піхоти, вертольотів на майданчиках, протитанкових та інших вогневих засобів, живої сили, пунктів управління, засобів протиповітряної оборони, радіоелектронних засобів, руйнування фортифікаційних споруд противника, дистанційного мінування місцевості та виконання завдань світлового забезпечення і виконання інших завдань.

Війська протиповітряної оборони Сухопутних і Військ (ППО СВ) організаційно входять до складу загальновійськових з'єднань і підрозділів. Вони є одним з найважливіших засобів боротьби з повітряним противником.

Ці війська складаються із зенітно-ракетних, зенітних ракетно-артилерійських, зенітно-артилерійських, радіотехнічних частин і підрозділів. Вони призначені для знешкодження повітряного противника на всіх можливих висотах його дій у будь-яку погоду, як вдень, так і вночі, в умовах активної радіо протидії; недопущення ведення противником повітряної розвідки: боротьби з аеромобільними військами і повітряними десантами на маршрутах їхнього польоту і під час висадки; знешкодження вертольотів вогневої підтримки, діючих із засідок; своєчасного сповіщення військ про дії повітряного противника; прикриття угруповань військ, пунктів управління, аеродромів, тилових та інших об'єктів від ударів противника з повітря, а також при перегрупованнях (переміщеннях, пересуваннях) військ і розміщенні їх на місці.

Вони озброєні рухомими зенітними ракетними та артилерійськими комплексами, радіолокаційною технікою для виявлення цілей і автоматизованими системами керування вогнем.

Кількість частин і підрозділів військ ППО СВ в тій чи іншій ланці, їхня організація та типи зразків військової техніки, що знаходяться на озброєнні, повинні відповідати способам дій військ, що прикриваються, типам засобів повітряного нападу та способам їхніх дій по угрупованнях військ та об'єктах тилу.

Так, в механізованих і танкових з'єднаннях є зенітні дивізіони, озброєні самохідними зенітними ракетними, зенітними гарматно-ракетними, зенітними артилерійськими, радіолокаційними і переносними зенітними ракетними комплексами. Вони здатні діяти в бойових порядках підрозділів і вести розвідку та вогонь в русі по

літаках і вертольотах тактичної, палубної та армійської авіації, яка діє переважно на гранично малих і на малих висотах, забезпечувати безпосереднє прикриття цих підрозділів на полі бою.

Армійська авіація призначена для авіаційної підтримки військ шляхом знищення наземних об'єктів противника на передньому краї та в глибині оборони, знищення повітряних десантів, мінування місцевості, ведення повітряної розвідки і виконання завдань всебічного забезпечення бою.

На озброєнні армійської авіації є бойові, транспортно-бойові та десантні вертольоти, різноманітні літаки та спеціальна авіація.

ВИСОКОМОБІЛЬНІ ДЕСАНТНІ ВІЙСЬКА (ВДВ) Збройних Сил України — це окремий рід військ Збройних Сил України, який призначений для вертикального охоплення противника та дій в його тилу.

Окремий рід військ — складова частина ЗС, призначена для виконання властивих тільки їм завдань.

Високомобільні десантні війська спроможні швидко реагувати на різноманітні загрози та виклики, виконувати завдання за призначенням в умовах, що характеризуються високими маневреністю та автономністю дій.

ПОВІТРЯНІ СИЛИ – один із головних носіїв бойового потенціалу Збройних Сил України. Цей високоманеврений вид Збройних Сил призначений для охорони повітряного простору держави, своєчасного попередження керівництва держави та Збройних Сил про повітряний напад, захисту адміністративно-політичних, промислово-економічних центрів і районів держави, угруповань військ (сил), важливих об'єктів від ударів з повітря, ураження з повітря об'єктів противника, авіаційної підтримки своїх військ (сил), висадки повітряних десантів, повітряного перевезення військ і матеріальних засобів та ведення повітряної розвідки.

Повітряні Сили розподіляються на:

- роди авіації ПС (бомбардувальна, винищувальна, штурмова, розвідувальна, транспортна);
- роди військ ПС (зенітні ракетні війська та радіотехнічні війська);

Винищувальна авіація призначається для завоювання переваги в повітрі, виявлення та знищення повітряних цілей (літа-

ків, гелікоптерів, крилатих ракет), захисту території країни та забезпечення бойових дій інших родів авіації. Має на озброєнні два типи літаків: Су-27 (важкий всепогодний фронтовий багатоцільовий винищувач) та МіГ-29 (всепогодний фронтовий багатоцільовий винищувач).

Бомбардувальна авіація є головною ударною силою Повітряних Сил. Призначена для ураження та знищення наземних і морських об'єктів в оперативній і тактичній глибині за будь-яких погодних умов як вдень, так і вночі. На її озброєнні знаходяться два типи літаків: Су-24М (надзвуковий всепогодний фронтовий бомбардувальник) та Ту-22М3 (надзвуковий бомбардувальник-ракетоносець).

Штурмова авіація має призначення уражати та знищувати наземні і морські об'єкти в тактичній глибині, забезпечувати безпосередню підтримку бойових дій сухопутних військ, військово-морських сил та повітряних сил. На озброєнні штурмової авіації – дозвуковий фронтовий штурмовик Су-25.

Розвідувальна авіація призначається для ведення повітряної розвідки наземних та морських об'єктів в оперативній та тактичній глибинах для забезпечення дій усіх видів Збройних Сил та знищення його особливо важливих об'єктів. На озброєнні має два типи літаків: Су-24МР (розвідувальний варіант бомбардувальника Су-24М) і Су-17М4Р (всепогодний тактичний літак-розвідник) та безпілотні засоби: ВР-2 «Стриж» (безпілотний тактичний літак для збору розвідувальної інформації в умовах активної протидії засобів ППО супротивника).

Транспортна авіація призначається для перекидання та десантування аеромобільних і повітрянодесантних підрозділів, повітряного перевезення військ і бойової техніки, доставки вантажів, евакуації поранених та хворих, ведення розвідки, улаштування мінних загороджень. На її озброєнні знаходяться чотири основні типи літаків: Ан-26 (легкий транспортний літак), Ан-12 (середній транспортний літак), Іл-76МД та Ан-70 (важкі транспортні літаки).

Зенітні ракетні війська призначаються для виявлення та знищення повітряного противника, сповіщення, прикриття та захисту угруповань військ від ударів з повітря. На озброєнні знаходяться ЗРК: С-125, С-200, С-300.

Радіотехнічні війська призначаються для безперервного ведення радіолокаційної розвідки повітряного простору і забезпечення бойових дій військ даними про повітряну обстановку, сповіщення військ про неї, контролю за польотами своєї авіації та радіоелектронної боротьби.

ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКІ СИЛИ (ВМС) призначаються для виконання завдань на морських та океанських театрах воєнних дій (ТВД), знищення важливих наземних об'єктів противника, його сил на морі та базах, порушення морських комунікацій, взаємодії з сухопутними військами при проведенні операцій на приморських напрямках, висадки морських десантів, забезпечення транспортування матеріальних засобів морем і виконання інших завдань.

До складу Військово-Морських Сил входять надводні сили, морська авіація, берегові ракетні війська, війська берегової оборони, морська піхота.

Надводні сили мають океанські кораблі та кораблі прибережної дії, які здатні самостійно та у взаємодії з іншими родами сил флоту вирішувати різні завдання на морських театрах. Універсальність озброєння надводних кораблів дозволяє їм вести пошук і знищення підводних човнів та надводних кораблів противника, висаджувати морські десанти і відбивати висадку морських десантів противника, забезпечувати розгортання підводних човнів, охороняти транспортні та десантні кораблі під час переходу морем, а також вирішувати інші завдання.

Морська авіація у своєму складі морську ракетноносу, протичовнову та розвідувальну авіацію. Морська ракетноносна авіація озброєна літаками, які мають значну дальність та швидкість польоту, озброєні ракетами різного призначення.

Морська піхота і артилерія спеціально підготовлена для ведення бойових дій у складі морських десантів разом із сухопутними військами, або самостійно, а також для оборони військово-морських баз, портів і виконання інших завдань.

СПЕЦІАЛЬНІ ВІЙСЬКА

Спеціальні війська - це частини й підрозділу, які призначені для виконання спеціальних завдань по забезпеченню бойової й повсякденної діяльності Збройних Сил.

У Збройних Силах України є спеціальні війська, безпосередньо підлеглі Міністерству Оборони, спеціальні війська, що входять до складу видів Збройних Сил і Тилу. Найменування, склад, організація, озброєння й технічне оснащення формувань спеціальних військ визначається їхнім призначенням.

У більшості видів Збройних Сил до спеціальних військ відносяться частини: розвідувальні, інженерні, зв'язку, радіохімічного та бактеріологічного захисту, радіоелектронної боротьби, топографічні. Деякі види Збройних Сил мають властиві тільки їм спеціальні війська, наприклад, Повітряні Сили - інженерно-аеродромні частини. До складу тилу Збройних Сил входять такі спеціальні війська як автомобільні війська.

Розвідувальні частини та підрозділи призначаються для добування відомостей про противника та місцевість, а також виконання спеціальних завдань.

Інженерні частини призначаються для вирішення завдань інженерного забезпечення бою частин і підрозділів Сухопутних військ, а також для завдання втрат противнику застосуванням інженерних боеприпасів.

Частини РХБЗ призначаються для вирішення завдань радіаційного, хімічного, біологічного забезпечення бою частин і підрозділів Сухопутних військ, а також для нанесення втрат противнику застосуванням запальної зброї.

Частини зв'язку призначаються для розгортання й експлуатації системи зв'язку та забезпечення управління військами в усіх видах їх бойової діяльності. На них покладаються також завдання щодо розгортання та експлуатації систем і засобів автоматизації на пунктах управління та проведення організаційних і технічних заходів щодо забезпечення безпеки зв'язку.

Частини та підрозділи радіоелектронної боротьби призначаються для виконання завдань щодо дезорганізації управління військами та зброєю противника шляхом радіоелектронного подавлення засобів зв'язку, радіолокації, радіонавігації, радіоуправління й оптикоелектронних засобів. Крім того, вони застосовуються для радіоелектронної розвідки противника, проти дії його технічним засобам розвідки та здійснення комплексного технічного контролю.

ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК.

Організаційно Сухопутні війська складаються з бригад, батальйонів (дивізіонів), рот (батареї), взводів, відділень (екіпаж, розрахунок).

Бригада – основне тактичне з'єднання. Призначена для ведення загальновійськового, повітряного, морського бою або для забезпечення бойових дій. Бригади бувають: механізовані, танкові, артилерійські, ракетні, зенітно-ракетні тощо. У Сухопутних військах бригада складається з декількох батальйонів (дивізіонів) основних родів військ, підрозділів спеціальних військ і тилу.

Батальйон (дивізіон) - основний тактичний підрозділ сухопутних, аеромобільних військ і морської піхоти. В ракетних військах і артилерії, військах протиповітряної оборони – дивізіон (артилерійський, ракетний, протитанковий, зенітний та ін.). Він може бути механізованим, танковим, аеромобільним, інженерно-саперним, автомобільним тощо.

Дивізіон, основний вогневий і тактичний підрозділ у ракетних військах і артилерії, військах протиповітряної оборони. В його складі, як правило, є: дві-чотири вогневі (стартові) батареї та підрозділи управління й забезпечення.

Рота (батарея) - тактичний підрозділ Збройних Сил. В ракетних військах і артилерії, військах протиповітряної оборони – батарея (артилерійська, зенітна та ін.). Може бути механізованою, піхотною, танковою, радіотехнічною, саперною, автомобільною, медичною тощо. Роти входять до складу батальйонів (бригад) або є окремими. Батарея є вогневим і тактичним підрозділом у ракетних військах і артилерії та військах протиповітряної оборони. Її складають, як правило, два-чотири вогневих (стартових) взводи (обслуги).

Взвод - підрозділ, який входить до складу роти, батареї. Можуть бути й окремі взводи у складі частин, з'єднань, управлінь, закладів тощо. Існують взводи механізовані, аеромобільні, танкові, артилерійські, мінометні, протитанкові, розвідувальні, саперні, зв'язку, управління, комендантські, регулювання, медичні, господарські, забезпечення, обслуговування та ін. Як правило, взвод у своєму складі має два-чотири відділення (обслуги, екіпажі).

Відділення - первинний тактичний підрозділ. У складі відділення може бути 6-12 чоловік на чолі з командиром (сержантом, стар-

WAR BOOKS
військова література

КУПИТИ